

Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích

**Archiv obce Bukovina
(1885) 1913–1945 (1947)**

Inventář

EL NAD č.: 26

AP č.: 280

Kateřina Nová, Jiří Kříž

Plasy 2012

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního fondu	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	4
III. Archivní charakteristika archivního fondu	4
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	5
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	5
Seznam použitých pramenů a literatury	6
Inventární seznam	8

I. Vývoj původce archivního fondu

Bukovina (něm. Bukowina) leží 5 km západně od Kralovic (Loc: 49°59'24.017"N, 13°24'42.517"E) na katastrálním území Bukovina u Mladotic v nadmořské výšce 525 m. Název obce je odvozen od přídatného jména buková přidáním přípony -iná. Ves patřila k farnosti v Potvorově. Děti chodily původně do potvorovské obecní školy, od roku 1897 fungovala obecná škola v obci.

Ves je poprvé připomínána v roce 1323, kdy synové Vítka ze Švabenic potvrzují darování vsí Bukovina, Řemešín a Sedlec klášteru křižovníků božího hrobu v Praze na Zderaze. Vítek tyto vesnice daroval klášteru kolem roku 1281. V roce 1420 zastavil Bukovinu král Zikmund bratřím Benešovi a Hanušovi z Kolovrat. Ves pak patřila ke krašovskému panství až do roku 1546, kdy ji, Řemešín a Sedlec získal za 400 kop grošů Florian Gryspek, který tyto vsi připojil ke svému kaceřovskému panství. Pro účast na stavovském povstání je Gryspekům v roce 1623 zkonfiskován majetek a celé panství i s Bukovinou získává plaský klášter. V rámci plaského panství zůstala obec již natrvalo. Posledním patrimoniálním držitelem byl kníže Klement Václav Lothar Metternich-Winneburg.

Do roku 1848 byl nejnižší správní instancí vrchnostenský (patrimoniální) úřad. Zrušením poddanství vrchnostenská správa zaniká a dne 1. července 1850 vstoupilo v platnost tzv. Stadionovo prozatímní obecní zřízení č. 170/1849 říšského zákoníku ze 17. března 1849, na jehož základě se staly nejnižším správním článkem samosprávné místní obce. Vycházelo se hlavně z josefínských katastrálních obcí, s tím rozdílem, že sídliště se mělo stát buď obcí, anebo součástí obce jako tzv. osada. V případě Bukoviny známe stav až z roku 1857, kdy byla osadou místní obce Trojany v soudním a politickém okrese Kralovice v Plzeňském kraji.

Podle Stadionova prozatímního obecního zřízení i rámcového říšského obecního zákona (č. 18/1862 říšského zákoníku) a obecního zřízení a volebního řádu pro Čechy (č. 7/1864 zemského zákoníku) byl v obci volen obecní výbor s tříletým funkčním obdobím, který ze svých řad volil obecní představenstvo složené ze starosty a alespoň dvou radních. Osady, pokud měly vlastní jmění, si volily osadní výbor, jehož pravomoc se týkala pouze správy osadního majetku. Voliči byli rozděleni do sborů podle volebního cenzu. Obecní výbor byl 10 členný, jedno místo měl zajištěné jako virilista majitel plaského velkostatku, tři místa volili v I. sboru největší daňoví poplatníci tzv. celolánici a majitel velkostatku. Další tři členy volili menší poplatníci tzv. půllánici, kteří tvořili II. sbor a poslední tři členy volili ve III. sboru domkáři. Protože měli Bukovínští převahu v I. a II. sboru, získali ve výboru většinu, a proto si volili starostu z Bukoviny. Obecní úřad zpravidla sídlil v domě starosty, tam se většinou i scházel obecní výbor, pro místní obec Trojany to tak bylo v osadě Bukovina. Tento stav vyvolával rozepře mezi obyvateli osad, takže bylo požádáno o rozdělení na dvě samostatné obce. K tomu došlo počátkem roku 1913. Prvním starostou byl zvolen Václav Havlík.

Na základě novely obecního zřízení a volebního řádu z roku 1919 (zákony č. 75/1919 Sb. a č. 76/1919 Sb.) si občané obce volili obecní zastupitelstvo se čtyřletým (po roce 1933 šestiletým) funkčním obdobím. Zastupitelstvo ze svého středu volilo starostu a obecní radu.

Obec vyplácela obecní funkcionáře (starostu a pokladníka), obecní zřízence (hajného a posla) a najímala si lesního hospodáře. Zřízeny byly komise finanční a stavební. Kromě pozemků obec vlastnila kovárnu, kterou nově postavila v roce 1908, obecní pastoušku, jejíž stodolu v roce 1924 přestavěla na požární skladiště, a kapličku.

V Bukovině, v té době ještě spojené s Trojany, byla v roce 1897 zřízena škola, která nejdřív sídlila provizorně v domě č. p. 6 u Matěje Běláče a od roku 1899 v nové školní budově čp. 17. Na stavbu si Trojany půjčily 9200 K a Bukovina 5400 K u Městské spořitelny v Kralovicích.

Činnost obecního úřadu byla ukončena v květnu 1945, kdy byl ustaven místní národní výbor. Prvním předsedou MNV se stal Václav Knedlhans.

Starosty obce byli:

Jméno:	V letech:
Václav Havlík	1913–191?
Václav Petřík	191?–1924
František Kronďák	1924–1932
Václav Petřík ml.	1932–1939
Jaroslav Havlík	1939–1945

Vývoj počtu obyvatel a domů v osadě a obci Bukovina:

rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950
Obyvatel v Bukovině	154	116	127	128	140	135	132	97
Obyvatel v Trojanech	143	128	115	160	168			
Obyvatel celkem	297	244	242	288	308			
Domů v Bukovině	22	20	19	22	22	22	22	25
Domů v Trojanech	17	20	23	22	26			

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Fond Archiv obce Bukovina tvoří archiválie vzniklé činností Obecního úřadu v Bukovině, který fungoval v letech 1913–1945. Z dochovaných písemností není evidentní, kde a jakým způsobem byly ukládány.

Ve dnech 17.–19. března 1954 provedl okresní archivář Jaroslav Vavřík prohlídku a skartaci písemností na Místním národním výboru v Bukovině. Převzaté archiválie byly dodatečně v roce 1996 zapsány do knihy přírůstků k datu 19. března 1954 pod číslem 896.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Původcem archivního fondu AO Bukovina je Obecní úřad v Bukovině. Pořádání a inventarizace proběhly na základě metodického pokynu Archivní správy MV (Metodický návod na pořádání a inventarizaci archivních fondů Archiv obce, Archivní správa MV v Praze dne 31. ledna 2000, čj. AS/1-284/2000) a Metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek z 12. března 2010.

V roce 1956 Jaroslav Vavřík fond obecního úřadu hrubě uspořádal a Josef Pankraz pak v roce 1961 vyhotovil soupis písemností, který v roce 1988 upřesnila Marie Vitoušová. V průběhu současné inventarizace došlo vlivem přemanimulování fondu ke změně v jeho celkové metráži, časovém rozmezí i v počtu a skladbě evidenčních jednotek. Fond AO Bukovina o celkovém rozsahu 0,21 bm nyní obsahuje 6 knih, 1 podací protokol, 1 karton spisů a 6 plánů. Archiválie byly rozděleny na I. Knihy, II. Spisový materiál, III. Účetní materiál a IV. Plány.

Mezi knihy byly zařazeny zápisy ze schůzí obecních orgánů z let (1898) 1913–1939 (inv. č. 1) a parcelní protokol (inv. č. 2). Ve druhé skupině se ve fondu nalézají podací protokoly z let 1931–1943 (1946) (inv. č. 3) a spisy, které byly rozděleny podle věcného hlediska (inv. č. 4–8). Ze skupiny III. se dochovaly hlavní kniha z let 1939–1945, pokladní deník z let (1885) 1913–1931, platební knížka (1892) 1913–1917 a inventář obecního majetku z let

1933–1935 (inv. č. 9–12). Z podskupiny účty to jsou účetní uzávěrky, sumáře obecních účtů a účty za výstavbu vodní nádrže (inv. č. 13–15). IV. skupinu tvoří šest plánů novostaveb z let 1913–1945 (inv. č. 16–21).

Do knih inv. č. 1, 10 a 11 byly zprvu pořizovány zápisy Obecním úřadem Trojany se sídlem v Bukovině, poté v jejich vedení pokračoval Obecní úřad v Bukovině. Časový přesah u inv. č. 3 je dán zápisy z období existence místního národního výboru, protože zápisy v knize pocházejí převážně z období činnosti obecního úřadu a pokrývají významný úsek jeho existence, byla ponechána ve fondu Archiv obce Bukovina.

Zápisy ze schůzí obecních orgánů (inv. č. 1) byly zařazeny do I. kategorie, ostatní archiválie do II. kategorie. Písemnosti jsou, vyjma několika dvojjazyčných česko-německých tiskopisů, psané česky a v době zpracování fondu se až na drobná poškození prachem nacházely ve vyhovujícím stavu, nevyžadujícím restaurátorský ani konzervátorský zásah.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Fond Archiv obce Bukovina poskytuje dostatek informací o činnosti obecní samosprávy od osamostatnění obce až do roku 1945, kdy obecní úřad zaniká. Velké množství údajů se nalézá v zápisech ze schůzí obecních orgánů a v účetních knihách.

V. Záznam o uspořádání fondu a sestavení archivní pomůcky

Fond Archiv obce Bukovina (1885) 1913–1945 (1947) uspořádala Kateřina Nová a Jiří Kříž. Inventář zpracoval Jiří Kříž v červenci 2011 a čistopis zhotovil v lednu 2012 ve Státním okresním archivu Plzeň-sever se sídlem v Plasích.

V Plasích 25. ledna 2012

Kateřina Nová, Jiří Kříž

Seznam použitých pramenů a literatury

I. Prameny

Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích, *Okresní úřad Kralovice 1855–1945 (1948)*, kar. 27, inv. č. 309, Trojany – obecní záležitosti.

Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích, *Archiv obce Trojany 1886–1941 (1946)*, (nezpracováno).

Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích, *Kronika obce Trojany 1924–1971*. [fotokopie].

Verzeichniss der Orts-Gemeiden im Königreiche Böhmen. Prag 1861.

Zákoník zemský Království českého, ročník 1913. Praha 1914, částka VI., vyhláška 15.

II. Literatura

BUKAČOVÁ, Irena – FÁK, Jiří: *Paměť krajiny II. Soupis drobných památek Kralovicka a Žihelska*. Mariánská Týnice 2007.

CAIS, Petr: Účetní materiály kamerálního účetnictví obecní samosprávy v Čechách v letech 1918–1945 (se zřetelem k situaci v českém pohraničí). *Archivní časopis*, 2006, roč. 56, s. 249–285.

FLÖGEL, Jaroslav: *Praktická příručka pro obecní a okresní funkcionáře*. Praha 1933.

Historický lexikon České republiky 1869–2005. I. díl. Praha 2006.

Historický lexikon České republiky 1869–2005. II. díl. Praha 2006.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan: *Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost*. Praha 2005.

KOČKA, Václav: *Dějiny politického okresu Kralovického*. Kralovice 1930.

MARTÍNEK, Zdeněk: Archiv obce – příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu. *Archivní časopis*, 1999, roč. 49, zvláštní příloha.

NOVÁKOVÁ, Božena a kol.: *Zeměpisný lexikon ČR. Obce a sídla A – M*. Praha 1991.

PROFOUS, Antonín: *Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny. Díl I*. Praha 1954.

SCHELLE, Karel: *Vývoj české veřejné správy*. Ostrava 2008.

VILD, Miroslav – VITOUŠOVÁ, Marie: *Základní devítiletá škola Bukovina 1896–1962: inventář*. [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 46]. Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích 1988.

ZETEK, František J.: *Popis politického okresu Kralovického*. Kralovice 1932.

Inventární seznam

Inv.č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
I. Knihy			
1	Zápisy ze schůzí obecního výboru, zastupitelstva, rady, finanční, stavební komise a honebního výboru	(1898) 1913–1939	K 1
2	Parcelní protokol	[1919]–[1940]	K 2
II. Spisový materiál			
1. Registraturní pomůcky			
3	Podací protokol	1931–1943 (1946)	R 1
2. Spisy			
4	Obecní pozemky, pronájem honitby a kovárny	1923–[1940]	N 1
5	Rozpočty obce	1930–1943	
6	Stavební činnost obce, silnice Bukovina – Trojany, obecní dobytčí váha	1925–1936	N 1
7	Výkaz státní daně a obecních přírážek	1928–1930	N 1
8	Obecní sbírka na obranu státu	1938	N 1
III. Účetní materiál			
1. Účetní knihy			
9	Hlavní kniha	1939–1945	K 3
10	Pokladní deník	(1885) 1913–1931	K 4
11	Platební knížka	(1892) 1913–1917	K 5
12	Inventář obecního majetku	1933–1935	K 6
2. Účty			
13	Účetní uzávěrky	1932–1945	N 1
14	Sumář obecních účtů	1933–1936	N 1
15	Účty za výstavbu vodní nádrže	1933–1934	N 1
IV. Plány			
16	Plán na stavbu stájí Václava Petřík u čp. 8, Antonín Kolář, Plasy, 1:100, papír, rys tuší, kolorováno, 48,5 x 45 cm	1913	M 1
17	Plán na stavbu obytné budovy čp. 2 pro Františka Fryčka, Josef Pták, Přehořov, 1:100, papír, rys tuší, kolorováno, 52 x 45,5 cm	1914	M 2
18	Plán hospodářského stavení Vojtěcha Koukla u čp. 13, Jan Matějka, Kralovice, 1:100, papír, rys tuší, kolorováno, 68,5 x 34 cm	1928	M 3

19	Plán obytného stavení čp. 22 pro Vojtěcha Kroupu, Jan Matějka, Kralovice, 1:100, papír, rys tuší, kolorováno, 60,5 x 34 cm	1930	M 4
20	Plán obytného stavení čp. 10 pro Jaroslava Havlíka, Jan Matějka, Kralovice, 1:100, papír, rys tuší, kolorováno, 63 x 34 cm	1931	M 5
21	Plán dřevěné chaty, Alois Král, Hadačka, 1:50, papír, rys tuší, kolorováno, 1. list titulní stana a konstrukce stěn 43 x 29,5 cm 2. list půdorys místností a sklepů 43 x 29,5 cm 3. list boční pohledy 58 x 29,5 cm	1945 (1947)	M 6

Název archivní pomůcky:	Archiv obce Bukovina
Značka archivního fondu:	AO Bukovina
Časový rozsah:	(1885) 1913–1945 (1947)
Počet evidenčních jednotek:	14 (6 úředních knih, 1 podací protokol, 1 karton, 6 plánů)
Počet inventárních jednotek:	21
Rozsah v bm:	0,21
Stav ke dni:	25. ledna 2012
Zpracovatel archivního fondu:	Kateřina Nová, Jiří Kříž
Zpracovatel archivní pomůcky:	Jiří Kříž
Počet stran:	10
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Karel Rom

dne 25. ledna 2012 – č. j. SOAP/060-41/2012

Nově vymezené a revidované evidenční jednotky při GI 2012-2013

Název archivní pomůcky:	Archiv obce Bukovina
Značka archivního fondu:	AO Bukovina
Číslo EL NAD:	26
Číslo AP:	280
Časový rozsah:	(1885) 1913-1945 (1947)
Počet evidenčních jednotek:	14 (6 úředních knih, 1 podací protokol, 1 karton, 6 technických výkresů (inv. č. 16 - 21))
Počet inventárních jednotek:	21
Rozsah v bm:	0,21
Stav ke dni:	22. leden 2013
Vypracoval:	J. Kříž, M. Hanzlíčková